

berlainu obširno poročilo o svojem posredovanju med češkoslovaško vlado in sudetskimi Nemci.

Chamberlainu je bilo po povratku iz Nemčije na londonskem letališču dostavljeno osebno pismo angleškega kralja Jurija VI., katero je predsednika vlade zelo zadovoljilo.

Prihodnji sestanek med Chamberlainom in Hitlerjem bo v Godesbergu v Porenju v torek, 20. septembra. Tam je že pripravljeno vse za sprejem obeh državnikov. Razgovori se bodo vršili v nekem gradiču zunaj mesta.

Še pred tem sestankom se je pa Chamberlain sestel s francoskim ministrskim predsednikom Daladierom in zunanjim ministrom Bonnetom.

Nenaden obisk Chamberlaina pri Hitlerju je povzročil, da je Slovaška ljudska stranka, katera je bila v svoji borbi za lastno avtonomijo zvezana s sudetskimi Nemci, prekinila s slednjimi vse zveze in je pričakovati vsak čas njen vstop v praško vlado.

Dne 16. septembra so krožile po Pragi vesti, da so nekateri sudetski poslanci zapustili v Nemčijo pobeglega Henleina in da se bodo pogajali za združitev taistih Nemcev, kateri hočejo sodelovati s češkoslovaško vlado.

Razpust sudetske stranke in razglas po razpustu

Vlada je razpustila 16. septembra sudetsko-nemško stranko in njene rediteljske organizacije, ker je poskusila stranka upor in je izdal njen voditelj proglas, ki je veleizdajniški. Policija je zasegla glavno strankino pisarno. Prepovedane so vse

strankine uniforme. V sudetskih pokrajinah vlada mir. Pozivu nemške stranke k štrajku se jih je odzvalo le malo. — Po razpustu sudetske stranke je izdal bivši vodja nemške parlamentarne delegacije, poslanec Kundt, kateri je v Pragi, tale razglas: Sudetski Nemci! Pod političnim pritiskom kratkovidnih ljudi, ki še ne razumejo, da stoji Evropa v teh resnih dneh pred pomembnimi odločitvami, je vlada prepovedala sudetsko-nemško stranko in sudetsko-nemške organizacije. Pridržim si pravico, da ukrenem vse, kar bo položaj zahteval, obenem vam pa kot šef parlamentarne skupine ponovno povem: Ne dajte se s tem ukrepom spraviti v zmojo in ostanite na znotraj to, kar ste. Počakajte, da Hitler in Chamberlain končata svoje razgovore. Ali na Češkoslovaškem obstoji naša stranka ali ne, to danes nima več pomena. Važna je za nas samo bodoča usoda sudetskih Nemcev in naše domovine. Ostanite močni in ohranite železne živce!

Novi izredni ukrepi praške vlade

V soboto, 17. septembra, so stopili na Češkoslovaškem v veljavo novi izredni ukrepi vlade. Razpuščena je bila karpatska nemška stranka, ki je bila nekak del nemške sudetske stranke. Vsem moškim češkoslovaškim državljanom je prepovedano zapuščati češkoslovaško ozemlje. Za tri mesece se uvaja omejitev gotovih državljskih pravic ali njihov popoln preklcik. Gre za uvedbo pisemske in časopisne cenzure ter za prepoved zborovanj. Pokrajinski šefi lahko uvedejo po potrebi za svoje pokrajine še tudi druge izredne ukrepe.

Iz raznih držav

Razpust sejma ali parlamenta na Poljskem. Predsednik Poljske je 13. septembra odredil razpust sejma. Kdaj se bodo vršile nove volitve, še ni določeno. Razpisati se morajo najkasneje 30 dni po razpustu sejma, vršiti pa se morajo najkasneje 60 dni po razpisu. Predsednik republike utemeljuje razpust sejma s tem, da so se politične razmere v državi v zadnjem času znatno spremenile ter da tudi mednarodni razvoj nujno zahteva, da se izjavi narod in izrazi svoje mnenje o celokupni politiki države.

Italija misli resno z izgonom judov. Italijanski uradni list je že objavil zakon o izgonu vseh tistih judov iz Italije, ki so se priselili po 1. januarju 1919. Zakon je stopil v veljavo 12. septembra. Po tem zakonu morajo vsi judje, ki so se priselili v Italijo 1. januarja 1919 ali pozneje, zapustiti Italijo najkasneje do 12. marca 1939. Zakonita določila veljajo tudi za Libijo in za italijanske posesti v Egejskem morju.

Švica je zavarovala svoje meje. Ker je Hitler s svojim nürnberškim govorom ne-

varno zaostri položaj osrednje Evrope, je ukrenila tudi nevtralna Švica vse potrebno za zaščito svojih mej. Število aktivnega vojaštva in zlasti tehničnih čet je bilo povečano. Pod orožjem so ostali tudi vsi vojakci, ki so pravkar doslužili svoj rok. Večina švicarskega vojaštva je bila poslana na nemško in francosko mejo, kjer je bilo 13. septembra 20.000 vojakov. Švica je tudi redne obmejne vojaške straže znatno ojačila. Prav tako ima podminirane vse ceste in železnice, ki vodijo v inozemstvo, in jih bo v slučaju potrebe takoj spustila v zrak in s tem pretrgala vse prometne zveze.

Bolgarija dobila angleško posojilo. Bolgarski kraljevski par se je mudil v zadnjem času v Londonu, kjer je bilo Bolgariji izplačano posojilo v znesku šest milijonov funtov ali poldruge milijarde dinarjev. Od tega posojila je morala Bolgarija vzeti od Anglije za tri milijone funtov vojnih potrebščin in kmetijskih strojev, ostale tri milijone so ji izplačali v gotovini.

Po katoliškem svetu

Ozdravljenja v Lurdu. Zdravniški urad v Lurdu deluje z veliko natančnostjo. Če se dogodi kakšno ozdravljenje, ki pride nepričakovano, ga urad ne proglasi takoj za čudež, marveč skrbno preuči vse čimbenice, ki pridejo v poštev. Natančno se ugo-

tovi stanje bolezni pred ozdravljenjem, in sicer na osnovi pričeval zdravnikov, ki so bolnika prej zdravili, in po pregledu zdravniške komisije v Lurdu. Pa tudi po ozdravljenju zdravniški urad ne izreče takoj sodbe, marveč čaka še dve leti, da se

vidi, ali je ozdravljenje bilo samo navidezno ali hipno ali trajno. Če se izkaže trajnost ozdravljenja, zdravniški urad izda sodbo, da se ozdravljenje ne da preolmačiti kot nasledek delovanja naravnih sil in prirodnih sredstev. Tako sodbo je zdravniški urad nedavno objavil o čudovitem ozdravljenju gospodične Odete Riviere iz Clermont Ferranda, ki je bila rojena leta 1909. Do leta 1923 ni imela nobene bolezni. Tega leta pa so se na njej pokazali znaki sušice, ki je vedno bolj napredovala. Bolnica je romala od bolnišnice do bolnišnice. Tudi operirana je bila. Pa vse zaman, bolezen se je stalno hujšala. Meseca avgusta 1936 je z materjo poromala v Lurdu. Tako slaba je bila, da so pričakovali njeno smrt v Lurdu. Zdravnik so ugotovili sušico v najvišji stopnji. Dne 10. avgusta je bolnica popila nekaj lurske vode. Dne 12. avgusta so jo zanesli v lursko votlino, kjer je ležala skoraj v nezavesti. Od tod so jo odnesli k procesiji z Najsvetejšim. Povse je izgubila zavest, ni se gibala, niti mogla videti. Naenkrat čuti v sebi neko čudno silo. Odpre oči in vidi, da se ji približuje Najsvetejše. Ko prejme blagoslov z Najsvetejšim, izgine vsaka bolelost. Dvigne se in radostno pove materi: »Ozdravela sem, ne čutim nobene bolečine več!« Ko jo na nosilnici prineso v njeno stanovanje, vrže raz sebe vse odeje, stopi z nosilnice in začne hoditi. Začela je jesti. Vročina je prenehala. Pregledalo jo je 18 zdravnikov stalnega zdravniškega sveta, ki so jo potem dve leti nadzorovali. O priški ozdravljenja je tehtala 44 kg, leto kasneje pa 68 kg. Čez dve leti so jo zdravniki zopet pregledali in ugotovili, da v njej ni niti sledu prejšnje bolezni. Ugotovljeno je, da je njena bolezen bila neozdravljiva na naraven način.

Pohvala katolicizmu. Angleški vice-admiral Hornoll je nedavno otvoril dobrodelno prireditve v samostanu patrov salezijancev. V svojem govoru je ob tej priliki med drugim to povedal: »Jaz sem pred šestimi leti vstopil v katoliško Cerkev in nikdar v življenju nisem čutil takšnega miru in takšne gotovosti ko v tem srečnem času. Člani katoliške Cerkve smatrajo svojo vero kot edino, kar je važno. To vero čutijo v sebi zlasti v dobi nesreč in prizkušenj kot svojo največjo dobroto. Ne more biti drugače: tej veri mora biti človek zvest in ponosen nanjo.«

Kapucinski mučeniki. Kapucinski pater Jaime de Sarria je dobil od svojega predstojništva nalogo, da prenovi kapucinsko provincijo v španski pokrajini Kataloniji. Pred državljansko vojno je bil gvardijem

samostana v Olotu, ki so ga rdeče tolpe petkrat zažgale. O svoji nalogi je p. Jaime izjavil: »Obnova kapucinskega reda v Kataloniji je težka stvar. Rdeči so samo v tej

pokrajini unorili 40 očetov kapucinov. Vsi naši samostani do zadnjega so popolnoma razdejani. Ostal je edino samostan v Malorki.«

Cenejši sladkor za sladkanje vinskega mošta

Dne 13. septembra je bila izdana uredba, po kateri se sladkor za sladitev vinskega mošta oprošča državne trošarine. Po tej uredbi se odobrava za sladitev vinskega mošta v letu 1938 nabavka sladkorja brez državne, banovinske in občinske trošarine iz državnih sladkornih tovarn, in sicer največ 4 kg na vsakih 100 litrov vinskega mošta. Potrdilo za nabavo sladkorja bodo izdajala pristojna finančna ravnateljstva pod pogojem, da kmetijski referent potrdi na lastno odgovornost, da grozdje v dotičnem kraju ni moglo dovolj dozoreti zaradi izredno slabih vremenskih razmer ali da je bilo zaradi vremenske škode prezgodaj obrano. Finančna ravnateljstva bodo dostavljala zaradi tega vsako prošnjo prej ministrstvu in šele na zahtevo tega se bodo izdajala dovoljenja.

Prizadeti vinogradnik mora po predpisih kolkovati prošnjo in ji brezpogojno priložiti potrdilo občine o količini pridelane ga mošta v litrih, izjavo, koliko in od katere državne sladkorne tovarne si želi nabaviti sladkor, in izjavo, da bo mešanje izvršil samo v navzočnosti pristojnih nadzornih organov. Vinogradniške zadruga

prošnje za svoje člane lahko pošljejo skupaj ali pa vinogradniki vsake občine kolektivno, vendar morajo plačati pristojbino 30 din za vsakega prosilca posebej. Prošnji je treba priložiti seznam zadrušnikov ali vinogradnikov z navedbo količine pridelane ga mošta in količine sladkorja, ki si jo vsak zadrušnik ali vinogradnik želi. Seznam mora potrditi županstvo.

Vinogradniške zadruga, katere člani prodajo zadrugi ves grozdni pridelek v nadaljnjo predelavo in ki sami opravijo slajenje, plačajo za prošnjo pristojbino po št. 1 in 5 pristojbinskega zakona.

Slajenje se bo vršilo samo v navzočnosti organa finančnega nadzorstva. Vsako dodajanje sladkorja brez navzočnosti nadzornega organa bo veljalo za tihotapstvo in se bo tako tudi kaznovalo. Dovoljene količine sladkorja za slajenje mošta ne smejo služiti nobenim drugim namenom in tudi ne za slajenje vina.

Glede dobave sladkorja, cene, plačilnih pogojev itd. se je obrniti do sladkornih tovarn na Belju in Čukarici. Finančna ravnateljstva so dolžna izdati dovoljenje v roku 24 ur po prejemu prošnje.

Novice

Nesreče

Strašna nesreča v ruški tovarni. V ruški tovarni za dušik se je zgodila 14. septembra dopoldne strašna nesreča. V tovarni v Rušah polnijo pod pritiskom 300 atmosfer v železne valje kisik, katerega uporabljajo pri varjenju železa. V oddelku za kisik se je pripetila omenjenega dne strašna eksplozija. Delavca Stanka Strnada, ki zapuša ženo in tri nepreskrbljene otroke, je eksplozija raztrgala ter raznesla, da so morali posamezne kose pobirati. Drugega delavca, Hinka Ditmajer, kateri je bil nekoliko vstran od Strnada, so zadeli nešteti drobič jeklenih valjev. Iz Maribora poklicani reševalci so ga prepeljali v bolnišnico z zdrobljeno levo nogo ter roko in z nevarnimi poškodbami po glavi in telesu. Prehudo poškodovani Ditmajer je 16. septembra malo pred pogrebom tovariša Strnada umrl. Ker je bila vsaka zdravniška pomoč zaman, ga je prepeljal mariborski reševalni avto zopet iz bolnišnice na dom v Ruše, kjer ga je rešila smrt groznega trpljenja.

Za las ušel dvakrat smrti. Zadnji četrtek zvečer je patroliral po železniškem mostu v Mariboru stražnik Anton Sikošek. Naenkrat se je pod njegovimi nogami vdrla trhla deska in stražnik je bil z obema nogama v odprtini. Ohranil je toliko duhaprisotnosti, da se je obdržal z rokama za rob luknje, sicer bi bil padel v globočino in se ubil. Preden pa mu je uspelo, da se je izvlekel iz nevarnosti, se mu je bližala premikalna lokomotiva s koroškega kolodvorra. Sikošek je prepoznal skrajno nevarni položaj, v katerega je zašel. Z zadnjimi močmi se je toliko stisnil ob stran, da je stroj odvozil mimo njega, vendar ga je lo-

komotiva še občutno sunila v ramo. Šele nato si je s prostanki moči rešil življenje iznad deroče Drave.

Posestnica dvakrat pičena od strupene kače. Ana Urbas, 41 letna posestnica na Slemenu v župniji Selnica ob Dravi, je bila zaposlena na njivi. Pri delu jo je pičil modras, na katerega je slučajno stopila, dvakrat v nogo. Urbasovo so prepeljali takoj v mariborsko bolnišnico.

Delavcu zdrobilo levo nogo. V tovarni Thoma na Pobrežju pri Mariboru je lesen mostiček, po katerem so spravljali težek stroj z voza, zdrobil levo nogo 45 letnemu tovarniškemu delavcu Martinu Klemenčič.

Žerjav prebil delavcu lobanjo. V železniških delavnicah v Mariboru so spuščali strojna kolesa z žerjavom z vagona na tla. Pri tem delu je udaril žerjav 32 letnega delavca Jožefa Cvahte iz Hotinje vasi s tako silo po glavi, da mu je prebil lobanjo in so ga prepeljali reševalci nezavestnega v bolnišnico.

Pri padcu s kolesa si zdrobil obe čeljusti. Dominik Žnofl, gonjač živine od Sv. Jakoba v Slov. goricah, je srečal na Koških pri Mariboru na kolesu osebni avto in konjsko vprego. Ker se ni mogel nikamor izogniti, ga je zbil avto pod voz. Pri padcu s kolesa si je zlomil obe čeljusti in se je še hudo poškodoval na glavi.

Nesreča drvarja in posestnikovega sina. Pri lesnem podjetju v Rušah je bil zaposlen kot drvar 26 letni Mio Rosandič iz Like. Pri spuščanju hlodov s Smolnika v dolino je zašel omenjeni Ličan pod hlode in je obležal nezavesten z razbito glavo. — Konrad Golob, 27 letni posestnikov sin od Sv. Antona v Slov. goricah, je bil zaposlen pri odkopavanju zemlje na banovinskem zemljišču v Brengovi. Nenadno se je spro-

žil plaz zemlje in ga pokopal. Zlomila mu je zemlja desno nogo in ga poškodovala na glavi. Tovariši so ga odkopali. — Oba poškodovana se zdravita v mariborski bolnišnici.

Bik poškodoval hlapca. V mariborsko bolnišnico je bil prepeljan 56 letni hlapec Florjan Polajžar iz Limbuša, katerega je pritisnil podivjani bik s tako silo k zidu, da mu je zlomil rebra na desni strani.

Dveletni otrok utonil. V Podgorju pri Slovenjgradcu se je podala posestnica Svetec z dveletnim Frančekom na travnik, katerega obkroža potok Suhodolnica. Otrok se je izmuznil materinemu nadzorstvu samo za par minut, katere so sado-stovale, da se je opičil na glavo v potok in so ga potegnili utopljenega.

Nesreča otroka pod vozom. Posestnik Horvat iz Gor. Jablane pri Sv. Lovrencu na Dravskem polju je peljal krompir z njive. Naproti mu je prišla dveletna hčerka. Otrok je zašel pod konje, kateri so ga pohodili in hudo poškodovali po glavi in po vsem telesu.

Kokoš zakrivila smrt mehanika. 14. septembra se je peljal v Juršince pod Ptujem z motornim kolesom mehanik in trgovec Franc Širec. Ko je oddal popravljeni motor lastniku, je hotel oditi peš domov. Lastnik motorja mu je ponudil, da ga odpelje on v Ptuj. Na ovinku pri Gaberniku je preletela cesto kokoš. Pri izogibu kokoši je zadel motor s polno brzino v kup gramoza in oba vozača je vrglo po tleh. Lastniku motorja se ni zgodilo nič hudega, mehanik Širec je podlegel poškodbam 15. septembra v ptujski bolnišnici.

Omanljen od strele. Zadnji četrtek, dne 15. septembra, je urezala strela v hišo posestnika Franca Kosa v Brezju pri Mariboru, ne da bi bila vzgala. V trenutku udara je bil hišni gospodar med podboji hiše in ga je vrglo na tla. Kosa so spravili v nezavestnem stanju v bolnišnico, kjer so ugotovili resne znake ohromelosti obeh nog.

Pri padcu z motorne kolesa si prebil lobanjo. V noči na 15. september se je zgodila v Vitanju pri Konjicah huda nesreča z motornim kolesom. Javornik, pekovski mojster iz Frankolovega, je zavozil na ostrem ovinku v kup gramoza in od tam ga je pognalo v obcestni zid. Javornika in njegovega sopotnika, nekega mehanika iz Celja, je vrgel sunek na tla. Pek si je prebil lobanjo pri padcu in se je tudi sicer hudo poškodoval, njegov sovozač je pa dobil le neznatne praske. Hudo poškodovanega so prepeljali v celjsko bolnišnico.

V zadnjem trenutku preprečena velika rudarska nesreča. V Senovem pri Rajhenburgu se je na nočnem šihitu v tamošnjem rudniku ob štirih zjutraj 16. septembra sesul rov in zapri izhod petim rudarjem. Po trebuhu plazeč so ušli, ko sta se gramoz in zemlja zrušila nad njimi. Pred njimi pa je bil rov zasut in odrezan izhod. Reševalci so jih po dveinpolurnem odkopavanju srečno in še ob pravem času rešili. Vzrok nesreče so bili že čisto gnili podporniki.

Usodepolna eksplozija petrolejke. V Pečovniku pri Celju se je opekla 32 letna umetniška slikarica Teodora Schreiber zaradi eksplozije petrolejke po vsem telesu.

Jamski voziček zlomil rudarju nogo. V Zabukovci pri Celju je padel s premogom naložen jamski voziček na desno nogo